

בס"ד. ר"ד בעת ברית-מילה*, א' דר"ח כסלו, ה'תשי"ב.

בלתי מוגה

א. על הפסוקי "בזאת יבוא אהרן אל הקודש", אמרו חז"ל² "באיזה זכות הי' אהרן נכנס לבית קדה"ק. . זכות המילה היתה נכנסת עמו, שנאמר בזאת יבוא אהרן, זו המילה, כד"א³ זאת בריתי אשר תשמרו". ובביאור השייכות דזכות המילה לכניסת הכה"ג אל הקודש ביוהכ"פ — איתא במאמר של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁴ (שאמרו גם כ"ק מו"ח אדמו"ר) שמילה ותשובה [תכלית ומטרת הכניסה אל הקודש — "לכפר על בני ישראל גו' אחת בשנה"⁵] ענינם אחד, כי, תשובה היא ע"ד ענין המילה, כמ"ש⁶ "ומלתם את ערלת לבבכם", אלא שתשובה היא הסרת הערלה ברוחניות, ומילה היא הסרת הערלה בגשמיות. ומבואר בהמאמר גודל המעלה דמילה ותשובה — שהם למעלה משם הוי': מילה — כמרומז בפסוקי "מי יעלה לנו השמימה", ר"ת מילה וס"ת הוי'⁸, ותשובה (שנעשית ע"י הכניסה אל הקודש ביוהכ"פ) — כמ"ש⁹ "כי ביום הזה יכפר עליכם גו' לפני הוי' תטהרו", למעלה משם הוי'¹⁰.

ב. וענין נוסף בהשייכות דמילה להכניסה אל הקודש — ששניהם קשורים עם מספר שמונה¹¹:

מילה — שהיא ביום השמיני, "כדי שיעבור עליו שבת א'¹², היינו, שמילה היא למעלה משבת, כי שבת היא בחי' שביעי, ומילה היא בחי' שמיני, שזהו"ע "למנצח על השמינית"¹³, "על מילה שניתנה בשמיני"¹⁴.

(8) תקו"ז תכ"ב (סה, ב. סו, א). ת"ע (קלא, רע"א). וראה תו"א ס"פ לך לך.
(9) אחרי טז, ל.
(10) ראה לקו"ת אחרי כו, ג ואילך.
(11) בהבא לקמן — ראה גם תו"מ סה"מ תשרי ע' עד ואילך. שם ע' רלה. וש"נ.
(12) ראה ויק"ר פכ"ז, יו"ד. זח"ג מד, א (ברע"מ).
(13) תהלים יב, א.
(14) מנחות מג, ב.

* אצל הרה"ת ר' צבי הירש חיטריק.
(1) אחרי טז, ג.
(2) שמו"ר פל"ח, ח. וש"נ.
(3) לך לך יז, יו"ד.
(4) ראה סה"מ תרנ"ד ע' קי ואילך. וראה גם סה"מ תרנ"ג ע' קצב ואילך. תרנ"ז ע' קא ואילך.
(5) אחרי טז, לר.
(6) עקב יו"ד, טז.
(7) נצבים ל, יב.

והכניסה אל הקודש — שקשורה עם השמונה בגדים דכהן גדול¹⁵. וכמבואר בהמאמר, שאף שכניסת הכה"ג לקדה"ק ביוהכ"פ היא בארבעה בגדים¹⁶, ה"ז בכח השמונה בגדים שהי' לובש בשאר הזמנים.

ג. ויש להוסיף, שתוכנה של מצות מילה כשלעצמה הוא ע"ד ובדוגמת הכניסה אל הקודש — כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע (במהדורא בתרא)¹⁷ ש"תחלת כניסת נפש זו הקדושה היא .. במצות מילה".
והענין בזה:

החידוש שבמצות מילה — שהקדושה נמשכת וחודרת למטה מטה, בבשר הגוף הגשמי, "בריתי בבשרכם לברית עולם"¹⁸. וכיון שהמשכת הקדושה למטה ביותר אינה יכולה להיות אלא ע"י דרגא עליונה ביותר, כידוע¹⁹ הכלל שכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר, עכצ"ל, שהקדושה שנמשכת בבשר הגוף הגשמי ע"י מצות מילה היא דרגא נעלית ביותר, בחי' שמיני, שלכן בכחה לירד למטה ביותר. ויש לומר, שדרגת הקדושה שנמשכת ע"י המילה, בחי' שמיני, היא ע"ד ההמשכה והגילוי שבשמיני-עצרת, שעז"נ²⁰ "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"²¹.

ומזה מובן שגדלה מעלת המילה גם לגבי תשובה (אף שענינים אחד) — כי, תשובה היא ברוחניות, וכמ"ש רבינו הזקן בתניא²² ש"עיקר התשובה בלב", משא"כ מילה היא בגשמיות, וכיון שהמילה נמשכת למטה יותר, בגשמיות דוקא, עכצ"ל, שמעלתה גדולה יותר, כאמור, שכל הגבוה יותר יורד למטה יותר.

17 או"ח סוס"ד.

18 לך לך יז, יג.

19 ראה לקו"ת אמור לר, ג. שלא לז, א.

בלק עג, ד. מטות פא, ב. ראה יט, ג. ובכ"מ.

20 משלי ה, יז. וראה תו"מ סה"מ שם ע' פב. וש"נ.

21 כ"ה בזכרון אחדים (המו"ל).

22 פכ"ט (לו, ב). שם אגה"ק ס"י (קטו),

(ב).

15 להעיר ממארו"ל "מפני מה כה"ג משמש בשמונה בגדים, אלא כנגד מילה שהיא לשמונה ימים" (ויק"ר פכ"א, יו"ד — הובא בסה"מ תרנ"ג ותרנ"ז שם).

16 בסה"מ תרנ"ד שם (בשוה"ג): "וזהו שהכהן הי' לובש ח' בגדים שהוא כנגד שמונה ימי המילה". ומוסיף, "אצ"ל, דצ"ע דכה"ג ביו"כ בקדה"ק הי' משמש בד' בגדי לבן".*

הח' .. ואם שביהכ"פ הי' עבודתו בד' בגדי לבן, אך היו ב"פ ד', בגדי לבן דשחרית ודבין הערביים, ביחד הם ח"ו.

(* ראה תורת לוי"צ ע' שמב: "ביוהכ"פ .. כתיב בזאת יבוא אהרן אל הקודש, שזכות המילה נכנסת עמו כדרז"ל, מילה הוא בחי' ..

ועפ"ז יש לבאר הטעם לכך שמצות מילה נאמרה לפני מתן-תורה, ואפילו לפני גלות מצרים ויציאת מצרים, שאז הי' העולם חומרי ביותר (דלא כפסח, שעם היותו קודם מ"ת, ה"ז לאחר שנעשה קצת בירור וזיכוך ע"י כור הברזל דגלות מצרים²³) — כי מצות מילה היא למעלה מעלה ביותר, ולכן ביכלתה לירד למטה מטה ביותר.

ד. וזהו ש"תחלת כניסת נפש זו הקדושה היא .. במצות מילה" — שבוה מתבטא תוכן כללות עבודתו של יהודי להמשיך מלמעלה מעלה ביותר למטה מטה ביותר:

ובהקדם הסיפור הידוע²⁴ אודות רבינו הזקן, שכאשר התכונן לחזור ממעזריטש לביתו, ליווהו ר' אברהם המלאך אל המרכבה, וטרם שעלה רבינו הזקן על המרכבה, פנה ר' אברהם המלאך אל בעל-העגלה ואמר לו: "שמייס די פערד זיי זאָלן ווערן אויס פערד" (הכה את הסוסים שיחדלו להיות סוסים). נוסחא אחרת: "שמייס די פערד זיי זאָלן וויסן אַז זיי זיינען פערד" (הכה את הסוסים שידעו שהם סוסים). ובשמעו זאת, אמר רבינו הזקן, שנתחדשה אצלו דרך חדשה בעבודת ה', והחליט להשאר עוד משך זמן במעזריטש, כדי לקלוט גם דרך זו.

והענין בזה — שעבודתו של יהודי היא להמשיך הענינים הנעלים ביותר למטה מטה ביותר, בגשמיות ובחומריות, ועי"ז להעלות את החומריות והגשמיות ולעשות מהם רוחניות. ושני אופנים-שלימים בזה: (א) להכות את הסוסים שידעו שהם סוסים — לידע פחיתות הערך של הענינים הגשמיים והחומריים, ועי"ז יוכל לפעול (ב) שיחדלו להיות סוסים — לעשות מהגשמיות רוחניות.

וכדי שתהי' אפשרות להמשיך הענינים הנעלים למטה, ולעשות מהגשמיות רוחניות — יש צורך בנתינת-כח מלמעלה, אתערותא דלעילא.

וזהו הטעם שמצות מילה היא ביום השמיני, כאמור, "כדי שיעבור עליו שבת א'" — נתינת-כח מבחי' שלמעלה גם משבת ש"מקדשא וקיימא"²⁵, כדי שתוכל להיות המשכת הקדושה למטה בגשמיות ובחומריות (החל מהבשר הגשמי דגוף האדם), ולעשות מהגשמיות רוחניות.

24 לקו"ד ח"א ל, א.

25 ביצה יז, א.

23 ראה תו"א יתרו ער, סע"א ואילך.

ובכ"מ.

ה. האמור לעיל שבברית מילה מתבטא תוכן כללות עבודתו של יהודי להמשיך מלמעלה מעלה ביותר למטה מטה ביותר – מודגש במיוחד אצל זה שעל שמו נקרא הרך הנימול – כ"ק מו"ח אדמו"ר, ששמו הראשון יוסף, ע"ש יוסף הצדיק:

המשך הענין – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ונדפס²⁶ בלקו"ש ח"ג ע' 832 ואילך.

*

ו. בהמשך להאמור לעיל (ס"ג) אודות מעלת המילה שהיא בגשמיות דוקא – כן הוא גם בנוגע להברכות שמברכים את הרך הנימול, שצריכים לברכו בנוגע לגשמיות כפשוטו, שיהי' בריא ושלם, והוריו ירוו ממנו נחת בגשמיות וגם ברוחניות, ויגדלוהו לתורה לחופה ולמעשים טובים.

*

ז. דובר פעם²⁷ שיש להנהיג בברית-מילה ליתן להישיבה דמי-קדימה ("דעפאָזיט") עבור לימודו של הרך הנימול בהישיבה, כפי שהי' נוהג כ"ק מו"ח אדמו"ר.

– נזדמן לי פעם להיות נוכח בברית-מילה יחד עם כ"ק מו"ח אדמו"ר שכובד בסנדקאות. לאחר הברית, טרם צאתו, נתן כ"ק מו"ח אדמו"ר לבעל הברית עשרים זלאָטעס, באמרו, שמעות אלו הם עבור הישיבה, שכר לימוד בשביל לימודו של הילד שילמד בתומכי תמימים.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לבעל הברית חמש דולר²⁸, ואמר: מעות אלו הם עבור הישיבה, שכר לימוד בשביל לימודו של הילד שילמד בתומכי תמימים].

*

ח. [טרם צאתו אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

(26) בשילוב עם שיחת אחש"פ תשכ"א. (28) וראה תו"מ שם ש"הערך של עשרים (27) ר"ד בעת ברית מילה, ז' אדר שני זלאָטעס (הסכום שנתן כ"ק אדמו"ר תשי"א ס"ח (תו"מ ח"ב ע' 281). וש"נ. מוהר"י"צ) אז, שוה היום לחמש דולר.

כ"ק מו"ח אדמו"ר הי' נוהג להזהיר שלא ישכחו לברך ברכה אחרונה²⁹, ושיקפידו על סדר הברכות.

[והוסיף בחיוך:] כיון שהקהל שנוכח כאן הוא קהל של למדנים ("א' עולם פון לומדים"), ולמדנים אינם בקיאים כ"כ ב"אורח-חיים"... יאמרו להם ה"בעלי-בתים" סדר הברכות.



(29) ראה גם לעיל ע' 71, ובהנסמן שם הערה 160.